

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik

E-mail-ikkut nassiunneqarpoq uukununnga

APN@nanoq.gl

c.c. jepa@nanoq.gl, thra@nanoq.gl

Nuuk, den 24. januar 2024

Brev nr. D24-1066

Sagsnr. S23-389

Tusarniaanermi akissuteqaat aalisarnermik inatsisissamut tunngatillugu

Sulisitsisut qjassuutigaat aalisarnermik inatsisissamut tusarniaanermi periarfissaqartitaanertsik aammalu aajukua uparuaatissagut.

Maluginiarparput siunertat pitsaasut arlallit aammalu siunnerfiit. Tassalu atugarissaanikkut (social) aammalu piujuaannartitsineramik aallaavilimmik anguniakkat taaneqartut pillugit, kisiannili tamanna piviusumik qanorisinikkut anguneqarnissaat takujuminaalluni. Sulisitsisulli ukua piviusutut isigaat:

- Siunnersuutigaarput IOK raajarniarneriinnaangitsukkut allatigulli aalisarnermi aamma eqqunneqarnissaa (aammalu IOK nalilittut isigineqarluni naleqartinneqarnissaa)
- Kissaatigineqarpoq soraarnerussuteqarlutik aningaasaateqarfiit aningaasaleeqataasinnaanissaat aalisarnermut. (Taamaattorli amigaatigaarput aningaasarsiornikkut piviusorsiortuunersoq aammalu soraarnerussuteqarlutik aningaasaatillit tamanna aamma soqutigisarineraat paasissallugu, annermik SISA)
- Siunnersuutaavoq avataasiormermit aalisakkanik suliaqarsinnaaneq. Tamakkua nalilersuinikkut ingerlanneqartariaqarput, taamaasiornikkut kilisaatini pioreersuni aningaasaliisariaqalernermik kinguneqassammata, kiisalu nunami suliffinnik annaasaqarfiussalluni.

Aammattaaq aalisarnermik ataatsimiitsitaliarsuup inassutaasa ileqqussanik inassuteqaataasa siunnersuummi ilaatinneqarnera akueraarput, kisiannili ernumassutigalugu inassuteqaataasut malinneqannginnerat ass. Ikaarsaariarnissamut tunngasut, %-itit piginnittuunermut tunngatillugu il.il.

Inuussutissarsiortut peqataanerat.

Siunnersuummi ersipputtaaq, Naalakkersuisut tungaaniit susassaqtunik peqataatitsinissaq inatsisissami isiginiarneqarmat soorlu Kalaallit aalisarnermik suliallit pillugit.

Tamatununga suli ujartuivugut, soorlu ilaatigut aalisarnermik pisortaqrarfiup Sulisitsisut allakkanik takusisinnaanermik itigartissimammattigit, tassanilu takutinneqarusulluni kisitsisitigut takussutissat, siunnersuutip ajunngittumik aammalu aningaasarsiornikkut piujuaannartitsineq toqqammavigalugu sunniteqarnissaannik takutitsisumik – piffik qaninnerusukkut aammalu piffimmik ungasinnerusoq isigalugu. Uani pineqarmat Kalaallit

Nunaanni inuussutissarsiutit annerpaartaat aammalu pingaarnersaat, aammalu tamanna qanoq inissisimansoq takussutissatigut qaffasinnerpaamik nalilersorneqassappat, suut sooranartuunerisa aammalu peqataatitsinikkut taamaallaat pisinnaalluni. Uanilu aaliangiisuulluinnartussaq tassaavoq takussutissat ammasumik ingerlanneqarnissaat tassalu inatsisitigut kisitsisitigut toqqammavissat, ilaatigut inuiaqatigiinnut aningaasatigut sunniutissaai aammalu siulittuutit uniortumik pissappata suut nassatarissaneraat.

Aalisarnej annertuallaarpoq aammalu pingaarpallaarluni suliffissuaqarneq isertitat, akileraarutit, avammut niivernikkut aammalu suliffeqarfisigut inissisimanikkut sumilluunniit kisitsisitigut takussutissiinani pinissaannut aammalu ammasumik toqqammaviit sanequtiinnarnissaannut.

Allatut oqaatigalugu taava politikkerit aammalu susassaqtartut ilisimasariaqarpaat inatsisip allannguutissaai tamakkiisumik. Kisitsisinik takusaqarnissatsinnut periarfissiinerit annikippallaat takoreerlugit imatut eqqarsarnarpoq, inatsisiliortut soorlusooq inatsisiliorniartut "best case" kisiat aallaavigalugu aammalu una isiginiarnagu, sunniutaasinnaasut suusinnaaneri isiginagit, tassa qanoq inerneqarsinnaaneranik isikkoq allatut inerneqassagaluarpas pinnagu.

Inatsisissami siunertat ammasumik ingerlaatsimut tunngatillugu, soorlusooq inatsisissamut akerliusoq manna, tassalu Naalakkersuisut periarfissinneqarmata nalunaarutini 36-nik pilersitsisinnaanerannik (ullumikkumut sanilliullugu 28-iusunit, sulilu amerlavallaarlutik suli).

Taakkualu kisitsisit siullermik naapertuutinngitsumik pissaanermik nikeriartitsinerupput Naalakkersuisut Inatsisartullu akornanni, tassanilu Naalakkersuisut periarfissaqalermata Inatsisartutiguunngitsumik aaliangersaasinnaallutik allannguutini annertuumik kingunilinnik.

Tusarniaanerit tassatuaalerlutik inatsisitigut isumannaatsumik ingerlaaseqarnermut toqqammaviit, taamaasillutik Naalakkersuisut malittarineqarsinnaalerlutik inatsisiliornerinni.

Inatsisissap pingaarnertut toqqammavii.

Siunnersuummi annerpaatut siunertaq tassaavoq kvotini amerlanerusunut siammarterinissaq. Siunnersuummittaqq ersippoq siammarterinerit piffissami aaliangersimasumi siunnersuutip akuerineqareernerata kingorna taava aalisarnermi isertitat annertuumik appariaateqarnissaat. Tamannalu isumaqarnarpoq takussutissaqanngittoq, piffissaq ungasinnerusoq isigalugu qanoq sunniuteqarumaarnersoq. Uani takuuk uparuaatigut best case eqqarsaatigalugu, eqqumaffigisassat tamakkiisut piginagit naliliisimanagerit aammalu kisitsisitigut tamakkiisumik takussutissiisimanninnerit pillugit oqaaseqaatigisimasut pillugit.

Inatsisissami soorlusooq isiginiarneqarsimannngitsoq susassaqarfiup namminerisamik niiverfinni inissisimanagerat aammalu periarfissaat, imaluunniit killormuanik, taakkualu kvotit isumannaattumik siaruarterneqarnissaannut aningaasaliinikkut. Tassami inatsisissap aningaasaliinissamut periarfissat ikilisippaat, soorlu assersuutigalugu akitsorineqartut (pant) piginneqataanermut assigiissitsinikkut il.il.

Kalaallit Nunaat akissaqanngilaq aalisarnermik qaapiaannartumik aammalu aningaasarsiornikkut patajaattuunngittumik inissinnissaminut, tamannattaq aamma

inatsisissami nassuerutigineqarpoq, tassami oqaaseqaatini ersermat, aalisarnerup iluanaarfiunerusumik ingerlanissaannik pippat inuiaqatigiinnut isumannaattumik iluanaarutaasumik pipaata pitsaanerpaajussasoq.

Taakkua aalisarnermik soqutigisaqarsinnaasut aalisarnermut iserniarnissamut imaattariaqarpassipput namminerisamik aningaasanik uninngasuuteqarnissaat 10 aammalu 50 mio. DKK akornanni. Angallatitaartariaqarlutik 250 mio DKK (45m angallat) taannalu aningaasalersortariaqarlugu, namminerlu aningaasanik 30-40 % attartugassat qaavatiqut pigeriissallugit, taamaasillutik selskabit taakkua pisariaqartissallugu sananissamik/aningaasaliinissamik aningaasaliissutimi qaavatiqut, aatsaallu taamaasiornikkut annertusaasoqarsinnaalluni aammalu angallatinik taarsersuisoqarsinnaalluni.

Tamatumallu siunertap ajunngitsumik siunnerfillip ukiualunnik kinguartoormik kinguneqarsinnaanera aammalu/imaluunniit annilaagassutigineqarsinnaalluni piviusunngunngitsoorsinnaaneranik nassataqarnissaa. Maluginiarsimavarputtaaq, inatsisissap piunasaqaataai piginnittussaannermut tunngasutigut aammalu qularnaveeqqusiinissamut piunasaqaatitigut periarfissaqanngimmat selskabinit, kvotiniq arsaaneqartussamik aammalu/imaluunniit, aningaasatigut nukittuut tunisinissamik tuninerini aningaasanik attartortitsisinnaammata.

Kalaallit Nunaat sulisussaaleqivoq, tamannalu imatut aamma paasineqarsinnaavoq, inatsisissap siunertaringaa suliffinnik matusiniarnerit annertuumillu allanut suliffissuaqarfinnut nuunneqarnissaat siunertaasoq. Tamannali pisinnaangilaq pilersaaruteqanngikkaanni aammalu sunniutissat kingunerinik kisitsisitigut takussutissaqanngippat.

Piviusormi unaavoq, suliunnaarsitat tamarmik sulileqqinnaviangillat, tamatumallu aningaasartuutitigut annertuumik unammillernartussaallutik, tassami inatsisissap siunnerfiisa iluanaarutissat eqqarsaatigalugit ilannguttariaqartut. Matumanittaaq sunniutissat allat inuiaqatigiinni pisussat eqqarsaatigalugit soorlu kommunit aningaasaqarnerannut, inissaaleqinerit il.il.

Inatsisissap sunniutissaai

Pigisanik pigiunnaarsitsineq.

Kvotit pillugit isumaqatigiissutip ullumikkut ilisimasatta, Naalakkersuisullu inatsisissakkut piunasaqaatinik allannguineratigut, takussutissippaat ullumikkut rederiit piginnittuusut isumaqatigiissummi pineqartut.

Tamanna isumaqarpoq, inatsisissaq akuerineqarpat rederiit ullumikkut piginnaatitaaffigisaat pigisanik pigiunnaartitsinerimik kinguneqarnissaat.

Pigisanik pigiunnaarsitsineq Inatsisit tunngaviusut § 73 naapertorlugu taamaallaat pisinnaavoq tamat piunasarippassuk aammalu inatsisikkut aatsaat pippat **aammalu** tamakkiisumik taarsiiffiqineqarnikkut.

Naalakkersuisut tungaaninngaanniit ersersinneqanngilaq uppersarsillugu manna, inuiaqatigiit “atugaat” (oqaaseq “tammat”) “piumasarigaat” inatsimmik allannguinnissaq maannakkut. Tamatumap illuatungerluinnaraa, inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit piitsuunnguallattussaammata, taavalu inatsisissap inuit ataatsiakkaat pisuunnguutissaannik aalisarnermi periarfissiinikkut pissammata.

Inatsisitigut allannguinnissaq pisariaqarpoq, kisianni tamakkiisumik tamanna piumasaqaataangilaq, tassa pisinnaatitaaffinnik akuliunnissamat naammassinninniarnermi uani pineqartut akuerisaasumik pisoqassappat.

Kiisalu minnerunngitsumillu taakkua pigisaminnik piginnittuujunnaarsinneqartussat taarsiiffigineqarnissaat ataasiakkaatut– tassalu suliffeqarfiit imaluunniit inuit – piginnittuujunnaarsinneqartut uani pigisaannik nalilinnik piginnittuujunnaarsitsinermi.

Oqaaseqaatini pigiunnaarsitsinermi tunngasuni misilillugu tamanna sammineqarniarsimagaluarpoq aammalu piumasaqaatinik tunoqqutaarinneriarnikkut tamanna pisimalluni tassani innersuussisoqarsimammat ukiuni qulini, tamannalu misilittakkani malitassanilu tunngavissaqarnani. Tamanna pillugu Aalisarnermik ataatsimiitsitaliarsuup isumaliutissiissutaanni allaqqammat sivisunerusumik pinissaa, soorlu Skandinaviami periuseq malinneqartoq minnerpaamik ukiut 25-it taaneqarsimammata.

Inatsisissatut siunnersuummi, taarsiinissamat “neqeroorutaasoq” aammaginangilluinnarpoq piginnittuujannaarsissutaasut naliganut sanilliullullugu aammalu taakkua sunniutissaai piginnittuujannaarsitaanermut tunngatillugu.

Naalakkersuisut naatsorsuutigisariaqarpaat, soorlulusooq tamanna aamma oqaaseqaatini ersittoq, tassa taakkua annasaqartussat inatsisissap malitsigisaani, tamanna akuerineqassappat, taakkua eqqartuussivikkut Naalakkersuisunut suliakkiuteqarumaarmata tassalu piumasaqaatinut nassuerutiginninnermik apeqqummut aammalu tamanna kingorna suliakkiussami toqqammavissatut suliakkiutaajumaarluni.

Taamaammat siunnersuut arlariitsigut “qaartartutut” Kalaallit nunaanni aalisarnermi inissittussaavoq soorlu tamanna assigusumik 1980-ikkunni takuneqartoq.

Aningaasatigut sunniutissaai inatsisissap nassatariumaagaa.

Tassalu periarfissaqarsimannginnatta kisitsisitigut takussutissat sukumiisut takusinnaanissaanut, taakkualu kisitsit inatsisissatut siunnersuummi nassuiaataaniittut taakkartorneqartut, taava annilaanngitigineqarsinnaavoq kisitsisit taakkua takussutissartaqannginnerat sunniutigisinnaasatut taakkartorneqartut eqqarsaatigissagaanni. Taamaattumillu pisorta qarfiup tamanna kisitsisitigut sunniutissaai takussutsississimangimmatigut annilaanngatigaarput – soorlumi piumasaqaataasoq – TAC-ip annikillissangaluarpat siunniutaasussat, siunnersuut akuerineqassagaluarpat.

Tamannami pisorta qarfiup takkuiitoorsimasinnaanngilaa, tassalu quppernerit 5-maanni oqaaseqaammi inatsisissamat takuneqarsinnaammat, nalilersuinerit takutikkaat, tassalu

iluanaarut annerpaajussasoq “angallatinik kattussuunnerit amerlanerit pippata, aammalu aalisarnerup siammarneratigut aalisariutinut amerlanerusunit aalisartoqarnerata nassatarissammagu ajorseriarneq...”.

Sulisitsisut tamanna atuarpaat imatut, pisortaqaqfiup nassuerutigigaa, angallatit anginerit inuiaqatigiinnut iluanaarutaanerussasut. Inuiaqatigiinnimi aningaasarsiorneq isigalugu inatsimmik eqqussinissamut toqqammavissaqaqngilaq, tassalu – takussutissanik saqqummiinnginnikkut – inuiaqatigiit aningaasarsiornerat ajorseriassasoq, taamatut iliornermi aalisarneq ingerlalluareertoq iliuuseqaqfigineratigut.

Takussutissanik amigaateqarportaaq Royal Greenland-ip (RG) ingerlanneqarneranut tunngasut aammalu amigartooruteqartunut ikiorsiisarnerit suliffeqarfiup ingerlatsinerani pisoq, aammalu inuiaqatigiinni piumasaqaataasut qanoq aningaasalersorneqarnerisut. Sulisitsisut isumaqarput ajornartorsiutaasooq aammalu unammilleqatigiinnermi ajornartorsiutaasooq, RG inatsisikkut pitsaannerusumik atugassaqaqartitaasooq aammalu kvotanut tunngatillugu qummut killigitinneqartunut ilaatinneqara il.il.

Sulisitsisut ujartorpaat nassuiaatigineqarnissaa sooq taamatut pisoqarnerisooq, aammalu ammasumik ingerlatsinerup pitsanngorsarnissaa aammalu malittarisassiineq eqqarsaatigalugu, tassami inatsit atorlugu immikkut piginnaatitsitsummik ilioraanni taama pisariaqarmat. Akuerissagaluarparput pissutsit pingaaruteqarluinnartut inuiaqatigiinnut tunngatillugu toqqammaviuppata, kisiannili taamaattoqassappat inatsisitigut aammalu nakkutilliinikkut minnerunngitsumillu ammasumik ingerlatsineq pisariaqarpoq.

Aammattaq isumaqarpuqut Royal Greenland-ip unammillersinnaanerata sanngiillisinneqarnissaa inuiaqatigiinnut iluaqutaanaviangitsooq imaluunniit suliffeqarfik suliassanut aammalu aningaasartuutaasinnaasunut annaasaqassasoq, suliffeqarfiup naliginnaasumik suliaanut attuumassuteqaqngitsuni pisoqarneratigut.

Sulisitsisut maluginiarpaat tassalu inatsissatut siunnersuummi suliffeqarfik ataaseq eqqorniarlugu suliaamat, tassalu Polar Seafood Greenland. Sulisitsisut ujartorpaat sunniutissaai suliffeqarfimmut, suliffissatigut, aningaasaliinissamut periarfissat aammalu aningaasaleeqqinnissamut nalinga, Polar Seafood Greenland-ip ingerlatereersimasaanut tunngatillugu suliffeqarfiup ingerlanerani.

Aningaasat Kalaallit Nunaaniiginnarsimapput aammalu Kalaallit Nunaanni sulillutik tassami tamaani sulisoqarikkut minnerunngitsumillu akileraarutitigut isertitatigut akiliinikkut.

Inatsisissap sunniutissaai suusut paasinarsippata sulisartukkunnut suut nalorninaruujumaarnerisut erserumaarput – minnerunngitsumik aningaasarsiornikkumut nikerarnerit takkuppata sumut ingerlasoqarnerisooq. Sulisitsisut toqqaserlunnaaraat selskabit ilaai ajunnginnerusumik periarlugit ilaai inatsisikkut ataasituakkut inuit ataasiakkaat suliffeqarfiutaat toqqartumik pillugu allalu inuiaqatigiit pigisaat immikkut inatsisikkut illersorlugu.

Aammattaq Sulisitsisut inatsimmi taaneqartoq qatanngutigii pillugit kvotit ataatsimut isigineqarnissaat, taanna siullertut unioqqutitsinerusooq, tassami tamatta inuit namminerisamik inatsisitigut aammalu aningaasanik nalilinnik pigisalittut immikkuullarissuseqaarsinnaanerput

tassanilu piginnaatitaaffiit akisussaaffiillu eqqarsaatigalugit imaassanngimmat, pinnguutsitsinnik assigiinnerput sunniutaasussaanani.

Inatsisiliuussinermi una isiginiarneqarpassippoq, tassalu qatanngutigiiit kvotiniq piumasaaqatit saneqqunniarlugit iliunnginnissaat qulakkeerniarlugu, taamaasillutik ataasiakkaarlutik kvotiniq aningaasaliisinnaanerit aammalu kvotiniq piumasaaqatiniq sanioqqutaarinnessinnaanerit tassuuna pinngitsoortinniarlugu.

Inatsisissap taamaattumik isumaliuutigaa qatanngutigiiit imaattuusut, qatanngutigiiit tamatigut aammalu suleqatigiittassasut kvotit qanoq annertutiginnissaannik sanioqqutaarinissamut suleqatigiittut, tamannalu maannagaaq takussutissaqanngilaq, tassami inatsisissakkut qatanngutigiiit kikkulluunniit tamarmik eqqorneqassammata.

GE-p taamaattumik inatsisissatut siunnersuut taanna peerneqassasoq, taavalu aaliangiiffigalugu tamanna piumasaaqat atuutsitiinnarneqassappat.

Taamaattumillu tamanna toqqammavigalugu GE-p inassutigaa, Naalakkersuisut eqqarsaatigeqqissagaat siunnersuutertik taamatut imaqartoq, tassami siunnersuutip pineqartup inuiaqatigiit aningaasarsiorterannut ajorseriarnermik pinnginnissaat aammalu sooranartillugu piffinni/sumiiffinni sulisoqarnikkut eqquinginnissaa qulakkeerumallugu.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusillunga

Christian Keldsen
Pisortaq